

ДЖЕФРИ АРЧЪР ОКО ЗА ОКО

Превод от английски: Цветана Генчева, 2005

chitanka.info

Сър Матю Робъртс, съветник на кралицата, затвори папката и я постави на бюрото пред себе си. Никак не бе доволен. Имаше желание да защитава Мери Банкс, но съвсем не бе убеден в твърдението ѝ, че е невинна.

Сър Матю се отпусна назад в мекия кожен стол, за да обмисли случая, докато чакаше пристигането на адвоката, който му бе дал подробностите по случая, както и на младшия помощник, когото бе избрал. Докато гледаше към вътрешния двор на Мидъл Темпъл^[1], се надяваше да е взел правилно решение.

На пръв поглед случаят „Кралството срещу Банкс“ бе най-обикновено дело за убийство; ала след всичко, на което Брус Банкс бе подложил съпругата си през единайсетте години на брака им, сър Матю бе убеден, че не само можеше да представи нещата като непредумишлено убийство, но ако успееше да осигури повече жени сред съдебните заседатели, да се стигне до оправдателна присъда. Беше се появило, обаче, едно усложнение.

Той запали цигари, дръпна и вдъхна дълбоко, нещо, за което жена му непрекъснато му се караше. Погледна снимката на Виктория, поставена на бюрото. Напомни му за младостта: ала Виктория винаги щеше да остане млада — смъртта се бе погрижила.

Макар и да не му се искаше, мислите му се върнаха към клиентката и молбата ѝ за смекчаващи вината обстоятелства. Отвори отново папката. Мери Банкс твърдеше, че не бе възможно да е накълцала съпруга си с брадва, след което да го е закопала под свинарника, защото по време на убийството не само е била пациентка на местната болница, но е била и сляпа. Сър Матю дръпна отново от цигарата и в този момент на вратата се почука.

— Влез — изрева той, не защото обичаше звученето на собствения си глас, а защото вратите към кабинета му бяха толкова дълбоки, че ако не викаше, никой нямаше да го чуе.

Секретарят на сър Матю отвори вратата и обяви пристигането на господин Бърнард Касън и господин Хю Уидърингтън. Двама толкова различни мъже, помисли си сър Матю, когато влязоха в стаята, но всеки един от тях щеше да послужи за благоприятния изход на делото.

Бърнард Касън бе адвокат от старата школа — официален, изпълнителен и педантичен, невероятно коректен. Консервативният му костюм с шарка рибена кост си оставаше все същият година след

година; Матю често се чудеше дали не си е купил поне пет еднакви костюма при някоя разпродажба, за да има по един за всеки ден от седмицата. Вдигна поглед към Касън над очилата. Тънките мустаци на адвоката и зализаната коса, разделена на път, му придаваше старомоден вид, който неведнъж бе заблуждавал противниците му и те си въобразяваха, че той не представлява особена заплаха. Сър Матю често бе доволен, че приятелят му никак не го бива като оратор, защото ако Бърнард бе станал защитник, Матю не би се осмелил да застане срещу него в съда.

На крачка зад Касън бе застанал помощникът, ангажиран за делото, Хю Уидърингтън. Господ очевидно не е бил в най-добро разположение на духа, когато Уидърингтън се бе появил на този свят, защото не го бе дарил нито с външен вид, нито с ум. Дори да го бе дарил с друг талант, засега не се бе проявил. След няколко неуспешни опита, Уидърингтън най-сетне получи адвокатски права, а тъй като се знаеше какъв е броят на досиетата, които му бяха възложени да подготви за различни дела, той щеше да изкарва повече пари, ако се регистрираше като безработен. Секретарят на сър Матю бе вдигнал вежди, когато името на Уидърингтън бе споменато като помощник по делото, ала сър Матю само се бе усмихнал и не бе дал никакво обяснение.

Сър Матю се изправи, загаси цигарата и покани мъжете да се настанят на празните столове от двете страни на бюрото. Изчака ги да седнат удобно и едва тогава заговори.

— Много се радвам, че приехте поканата ми, господин Касън — започна той, макар че и двамата знаеха, че подобни думи се казват само от уважение към традициите.

— За мен е удоволствие, сър Матю — отвърна възрастният адвокат и се поклони леко, за да покаже, че също уважава традициите.

— Доколкото знам не се познавате с Хю Уидърингтън, помощникът ми по случая. — Сър Матю посочи невзрачния млад адвокат.

Уидърингтън нервно докосна копринената кърпичка на самото си.

— Преди малко се запознахме в коридора — обясни Касън. — Много се радвам, че приехте това дело, сър Матю.

Матю се усмихна на официалния начин, по който се изразяваше приятелят му. Знаеше, че Бърнард никога не би си позволил да се обърне към него на малко име, докато младият му съветник е в кабинета.

— За мен е истинско удоволствие да работя отново с вас, господин Касън. Смея да твърдя, че ми предоставихте истинско предизвикателство.

След като приключиха със задължителната размяна на любезности, възрастният адвокат извади смачкано досие от износена чанта „Гладстон“.

— След срещата с вас проведох нов разговор с клиентката си — започна той, когато отвори папката, — и я запознах с вашето мнение. Страхувам се, че госпожа Банкс ще настоява, че е невинна.

— Значи все така държи на това.

— Да, сър Матю. Госпожа Банкс подчертава, че не е възможно да е извършила убийството, защото е била ослепена от съпруга си няколко дни преди той да умре, а и по време на смъртта му е лежала в местната болница.

— Докладът на патолога не уточнява времето на смъртта — напомни сър Матю на стария си приятел. — Все пак тялото е било открито няколко седмици по-късно. Доколкото разбрах, от полицията смятат, че убийството е било извършено двайсет и четири, дори четирийсет и осем часа, преди да откарат госпожа Банкс в болница.

— И аз съм чел доклада, сър Матю — напомни му Касън, — а след това уведомих госпожа Банкс за съдържанието му. Въпреки това тя продължава да настоява, че е невинна, че съдебните заседатели ще бъдат убедени в правотата на думите ѝ. Особено след като сър Матю Робъртс ще я защитава. Така каза, доколкото си спомням — добави с усмивка той.

— Не можете да ме изкушите, господин Касън — отвърна сър Матю и запали нова цигара.

— Обеща на Виктория... — обади се адвокатът, за момент забравил за официалното държание.

— Значи имам последен шанс да я убедя — продължи сър Матю, глух за забележката на приятеля си.

— Госпожа Банкс също се надява на последния си шанс да ви убеди — напомни му господин Касън.

— Хванахте ме — отвърна сър Матю и кимна примирено, докато гасеше в пепелника едва започната цигара. Ако играеше фехтовка със стария си приятел, нанесеният рипост щеше да реши дуела в негова полза. Прецени, че е време да премине в атака.

Отново се наведе над отворената папка отпред.

— Първо — той погледна право в Касън, така, сякаш колегата му бе на свидетелското място, — когато са изровили тялото, по яката на мъртвия е имало следи от кръвта на клиентката ви.

— Клиентката ми е съгласна с това твърдение — кимна Касън и напълно спокойно се върна към записките си. — Само че...

— Второ — прекъсна го сър Матю, преди Касън да е довършил, — когато на следващия ден е било открито оръжието на престъплението, брадва, косъм на госпожа Банкс е бил залепнал за дръжката.

— Нямаме намерение да отричаме — призна Касън.

— Нямаме голям избор. — Сър Матю се надигна от стола и започна да крачи из стаята. — Трето, когато лопатата, с която е изкопан гроба на жертвата, най-сетне е била намерена, отпечатъците на клиентката ви са били навсякъде.

— И това може лесно да се обясни — кимна Касън.

— Въпросът е дали съдебните заседатели ще приемат обяснението ни — надигна глас сър Матю, — особено след като разберат, че убитият е бил насилник, че хората от селото редовно са виждали клиентката ви или насинена, или с подуто око, понякога с рани по главата, дори веднъж е била със счупена ръка.

— Тя твърди, че това са наранявания, които е получила, докато е работила във фермата, където съпругът ѝ е бил управител.

— Трудно ще представя истината и още по-трудно ще я докажа — заяви сър Матю и престана да обикаля из кабинета, за да се върне на стола си. — Съвсем не ни помага фактът, че единственият човек, който редовно се е отбивал във фермата, е бил пощальонът. Очевидно хората от селото не са имали желание дори да припарят до портите. — Той дръпна страница от бележките си.

— Това е улеснило убиеца, когато е нападнал Банкс — предположи Уидърингтън.

Сър Матю не успя да прикрие изненадата си, когато погледна помощника, сякаш бе забравил, че той също е в стаята.

— Интересно предположение — призна той, защото не искаше да се отнася грубо с Уидърингтън, докато все още можеше да го използва като коз за случая. — Следващият проблем, с който се сблъскваме — продължи той, — е, че клиентката ви твърди, че е ослепяла след като съпругът ѝ я е ударил с горещия тиган. Много удобно, господин Касън, не мислите ли?

— Белегът все още се вижда ясно на лицето ѝ — напомни му Касън. — А лекарят е напълно убеден, че тя е сляпа.

— По-лесно е да убедиш един лекар, отколкото прокурора и съдиите, видели какво ли не, господин Касън — реши сър Матю и обърна друга страница в папката. — След това разполагаме с проби от тялото — един господ знае кой ще се съгласи да изпълни тази задача — количеството стрихнин в кръвта на жертвата е можело да повали и слон.

— Такова е мнението на кралските патолози — отвърна господин Касън.

— В съда ще ми е трудно да оборя подобно заключение — заяви сър Матю, — защото прокурорът несъмнено ще накара госпожа Банкс да обясни защо е купила четири грама стрихнин от специализираната селскостопанска аптека в Рийдинг, дни преди смъртта на съпруга си. Аз, на негово място, нямаше да спра да повтарям въпроса.

— Може и да сте прав — примири се Касън и погледна записките си, — но тя обясни, че са имали проблем с плъхове, които нападали пилетата и се страхувала за останалите животни във фермата, да не говорим за деветгодишния ѝ син.

— А, да, Рупърт. Той през всичкото време е бил в пансион, нали така? — Сър Матю замълча за момент. — Вижте, господин Касън, проблемът ми е съвсем простичък. — Той затвори папката. — Не ѝ вярвам.

Касън изви едната си вежда.

— За разлика от съпруга, госпожа Банкс е изключително умна жена. Давате ли си сметка, че тя е успяла да заблуди вече няколко човека с тази неправдоподобна история. Ще ви призная, господин Касън, че мен няма да успее да ме подведе.

— Какво можем да направим, сър Матю, ако госпожа Банкс продължи да твърди, че това е истината и пожелае да я защитаваме? — попита Касън.

Сър Матю се надигна отново и обиколи мълчаливо стаята, след това спря рязко пред колегата си.

— Няма да е много, съгласен съм — призна той примирен. — Искан ми се, обаче, да убедя уважаемата госпожа да се признае за виновна. Така ще успеем да ѝ извоюваме съчувствието на съдебните заседатели, особено след целия тормоз, на който е била подложена. Можем да разчитаме на някоя женска фондация или организация, която да обгради сградата на съда по време на делото. Който и съдия да издаде неприемлива присъда на Мери Банкс, ще бъде описан като шовинист, ще започнат приказки, че това е сексуална дискриминация, а водещите журналисти ще раздухат проблема. За броени седмици ще я изкарам от затвора. Не, господин Касън, трябва да я накараме да се признае за виновна.

— Как е възможно все още да се надявате, след като тя упорито настоява, че е невинна? — попита Касън.

По лицето на сър Матю трепна усмивка.

— Двамата с господин Уидърингтън имаме план, нали, Хю? — обърна се той към Уидърингтън за втори път.

— Да, сър Матю — отвърна младият адвокат, доволен, че някой се интересува от мнението му, макар и по този доста елементарен начин.

Тъй като сър Матю не разясни какъв е планът, Касън не настоя.

— И кога можем да се видим с клиентката? — попита сър Матю и насочи вниманието си към по-възрастния адвокат.

— Единайсет в понеделник удобно ли ще ви бъде? — попита Касън.

— Тя къде е в момента? — попита сър Матю, докато ровеше в дневника си.

— В „Холоуей“ — отвърна Касън.

— Значи в понеделник в единайсет ще бъдем в „Холоуей“ — заяви сър Матю. — Честно да ви кажа, нямам търпение да се срещна с госпожа Мери Банкс. Тази жена е невероятно смела, да не говорим, че има впечатляващо въображение. Помнете ми думите, господин Касън, тя ще се окаже достоен противник на всеки съдия.

Когато сър Матю влезе в стаята за разпити в затвора „Холоуей“ и видя Мери Банкс за пръв път, той се стъписа. Беше прочел в материалите по случая, че е на трийсет и седем, ала крехката сивокоса жена, отпуснала ръце на скута си, приличаше поне на петдесет. Едва когато забеляза фините ѝ скули и слабо тяло, той разбра, че някога е била красива.

Сър Матю остави Касън да седне срещу нея на обикновена метална маса, поставена в средата на иначе празната стая, боядисана в кремаво. На стената се виждаше малък прозорец с решетка, който осветяваше клиентката. Сър Матю и помощникът му се настаниха от двете страни на съветника по случая. Адвокатът си сипа шумно чаша кафе.

— Добър ден, госпожо Банкс — поздрави Касън.

— Добър ден, господин Касън — отвърна тя и се обърна в посоката, от която долетя гласът. — Кого водите?

— А, да, госпожо Банкс, придружава ме сър Матю Робъртс, съветник на Кралицата, който ще бъде ваш защитник.

Тя кимна дискретно с глава, когато сър Матю се надигна от стола, пристъпи напред и също поздрави:

— Добър ден, госпожо Банкс — и рязко изпружи дясната си ръка напред.

— Добър ден, сър Матю — отвърна тя без дори мускул да трепне по лицето ѝ, все още обърната към Касън. — Искрено се радвам, че вие ще ме защитавате.

— Сър Матю иска да ви зададе няколко въпроса, госпожо Банкс — обади се Касън, — за да прецени какъв е най-добрият подход във вашия случай. Той ще поеме ролята на прокурор, така ще добиете представа как ще протекат нещата, когато сте на подсъдимата скамейка.

— Разбирам — кимна госпожа Банкс. — Готова съм да отговоря на всички въпроси на сър Матю. Сигурна съм, че няма да е трудно човек с неговия опит и умения да докаже, че слаба сляпа жена не би могла да убие и насече един агресивен стокилограмов мъж.

— Не и ако агресивният стокилограмов мъж е отровен, преди да бъде насечен — отвърна тихо сър Матю.

— Това е доста добро постижение за жена в болница на осем километра от мястото, където е било извършено престъплението —

отвърна госпожа Банкс.

— Ако престъплението наистина е било извършено тогава — долетя незабавно отговорът на сър Матю. — Вие твърдите, че слепотата ви е била причинена от удар в главата.

— Така е, сър Матю. Съпругът ми грабна тигана от печката, докато приготвях закуската, и ме удари с него. Аз се наведох, но ръбът ме удари от лявата страна на лицето. — Тя докосна белег над лявото око, който личеше, че ще остане там цял живот.

— Какво се случи след това?

— Припаднала съм и съм се строполила на пода в кухнята. Когато се свестих, усетих, че в стаята има още някой. Нямах представа кой е, докато не проговори и тогава познах гласа на Джак Пембридж, пощальонът. Той ме пренесе до пикапа си и ме откара в местната болница.

— И докато сте била в болница, полицията е открила тялото на мъртвия ви съпруг.

— Точно така, сър Матю. След като прекарах почти две седмици в Паркмийд, помолих свещеника, който ме посещаваше всеки ден, да наmine да види как се оправя Брус, докато е сам.

— Не ви ли се стори необичайно, че съпругът ви не идва да ви види, докато сте в болница? — попита сър Матю и едва забележимо побутна чашата с кафе към края на масата.

— Не. Няколко пъти бях заплашвала да го напусна, така че...

Чашата падна от масата и се разби шумно на каменния под. Сър Матю не откъсна очи нито за миг от госпожа Банкс.

Тя скочи нервно, но така и не се обърна по посока на счупената чаша.

— Добре ли сте, господин Касън? — попита тя.

— Аз съм виновен — отвърна сър Матю. — Много съм непоклатен.

Касън потисна усмивката си. Уидърингтън не трепваше.

— Продължете, моля — подкани я сър Матю, наведе се и започна да събира парченцата порцелан, пръснати по пода. — Започнахте да казвате „Така че...“.

— А, да — сети се госпожа Банкс. — На Брус щеше да му е все едно дали ще се върна във фермата, или не.

— Ясно — отвърна сър Матю след като бе поставил счупените парчета на масата. — А как ще ми обясните защо полицията е открила ваш косъм на дръжката на брадвата, използвана, за да бъде насечено тялото на съпруга ви.

— Мога, сър Матю. Нацепих дърва за печката, преди да се захвана със закуската.

— В такъв случай трябва да ви попитам защо няма ваши отпечатащи по дръжката на брадвата, госпожо Банкс.

— Защото бях с ръкавици, сър Матю. Ако някога сте работили във ферма в средата на октомври, сигурно знаете какъв е студ в пет сутринта.

Този път Касън си позволи да се усмихне.

— Ами кръвта по яката на съпруга ви? Според съдебния следовател капките съвпадат с вашата кръв.

— Ще откриете моя кръв по много неща в къщата, ако се огледате внимателно, сър Матю.

— Ами лопатата, онази, по която отпечатащите ви са навсякъде? Копайте ли, преди да започнете да приготвяте закуската?

— Не съм, но имах причина да я използвам всеки ден предишната седмица.

— Ясно — отвърна сър Матю. — Нека сега да се насочим към нещо, което предполагам не сте правили всеки ден, по-точно покупката на стрихнина. Първо, госпожо Банкс, защо ви е било необходимо такова голямо количество? Второ, защо е трябвало да изминете цели четирийсет и пет километра чак до Рийдинг, за да го купите?

— През четвъртък пазарувам в Рийдинг — обясни госпожа Банкс. — Няма друга, по-близка селскостопанска аптека.

Сър Матю се намръщи и се надигна от стола. Започна бавно да обикаля госпожа Банкс, докато Касън наблюдаваше очите ѝ. Те така и не трепваха.

Когато сър Матю застана зад клиентката си, погледна колко е часът. Беше станало единайсет и седемнайсет. Знаеше, че трябва много точно да следи времето, защото колкото и да не му бе приятно, вече бе разбрал, че се е сблъскал не само с невероятно умна жена, но и с изумително хитра и изобретателна клиентка. Ами да, мислеше си той,

живяла е единайсет години с тип като Брус Банкс и е трябвало да бъде хитра и изобретателна, за да оцелее.

— Все още чакам да ми обясните защо ви е трябвало такова огромно количество стрихнин — попита той, все още зад клиентката.

— Губехме много от билетата — отвърна госпожа Банкс, без да помръдне глава. — Съпругът ми мислеше, че са плъхове, затова ми каза да купя това количество и така да ги ликвидираме. „Веднъж и завинаги“, това бяха точните му думи.

— Така стана, че той бе ликвидирал „веднъж и завинаги“ — несъмнено със същата отрова — уточни с тих глас сър Матю.

— Освен това се притеснявах за Рупърт — призна госпожа Банкс, без да обръща внимание на сарказма на защитника си.

— Само че по това време синът ви е бил на училище, нали така?

— Точно така, сър Матю, но го очаквахме да се върне за кратка ваканция онзи уикенд.

— Преди пазарувахте ли от същата селскостопанска аптека?

— Редовно — отвърна госпожа Банкс, докато сър Матю продължи да обикаля и отново застана пред нея. — Ходя поне по веднъж в месеца и съм сигурна, че управителят ще потвърди.

Сър Матю мълчеше и едва устояваше на изкушението да погледне часовника си. Оставаха секунди. След миг вратата в далечния край на стаята се отвори със замах и влезе момче на около девет години. Тримата наблюдаваха внимателно клиентката, докато детето пристъпваше безшумно към нея. Рупърт Банкс спря пред майка си и се усмихна, ала тя не реагира. Той изчака още десет секунди, след това се обърна и излезе, точно както бе инструктиран. Очите на госпожа Банкс останаха зареяни някъде между сър Матю и господин Касън.

Усмивката по лицето на Касън започна да излъчва задоволство.

— Има ли още някой в стаята? — попита госпожа Банкс. — Стори ми се, че вратата се отвори.

— Не — отвърна сър Матю. — Единствено ние двамата с господин Касън сме в стаята. — Уидърингтън не трепваше.

Сър Матю започна да обикаля госпожа Банкс за последен път. Вече бе почти убеден, че не е бил прав в подозренията си. Когато застана точно зад нея, кимна на помощника си, който продължаваше да седи пред нея.

Уидърингтън извади копринената кърпичка от джоба на сако, разви я бавно и я разстла на масата. Госпожа Банкс не реагира. Уидърингтън протегна пръстите на дясната си ръка, сведе леко глава и изчака секунда, преди да покрие дясното си око с длан. Без предупреждение измъкна окото от леглото му и го постави в средата на кърпичката. Остави го на масата цели трийсет секунди, чак след това се зае да го лъска. Сър Матю завърши кръга и щом седна забеляза, че по челото на госпожа Банкс са избили капки пот.

Когато Уидърингтън приключи с почистването на стъкленото око с форма на бадем, той вдигна бавно глава, извъртя лице към нея и постави окото обратно на мястото му. Госпожа Банкс веднага се извърна. Успя да се овладее бързо, но беше късно.

Сър Матю се надигна от стола и се усмихна на клиентката си. Тя отвърна на усмивката.

— Трябва да призная, госпожо Банкс — заговори той, — че ще се чувствам много по-спокоен, ако пледираме виновна за убийство.

[1] Мидъл Темпъл — една от четирите съдебни палати в Лондон.
— Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.